

ČESKÝ RYBÁŘSKÝ SVAZ

Odbor mládeže Rady ČRS

METODICKÉ POKYNY PRO PLAVANOU

Autoři:

Jiří Marek: Odbor mládeže Rady ČRS

Ing. Ivan Bílý, Ph.D.: Odbor mládeže, SÚS ČRS Ústí nad Labem

Petra Hnízdilová, Jarmila Poslušná: Oddělení sportu, mládeže a mezinárodní činnosti Rady ČRS

Barbora Schneiderová, Ivana Štruncová a Zdeněk Paul: odborná spolupráce

Barbora Schneiderová: jazykové korektury

Vydal:

Český rybářský svaz

Sekretariát Rady

Nad Olšínami 31

100 00 Praha 10

ve spolupráci s

Ministerstvem zemědělství ČR

Praha 2008

OBSAH

1. ÚVOD	4
2. FILOZOFIE LOVU RYB NA PLAVANOU	5
3. PSYCHOLOGIE DÍTĚTE	7
3.1 Osobnost	7
3.1.1 Dynamické vlastnosti osobnosti.....	7
3.1.2 Výkonové vlastnosti osobnosti.....	8
3.1.3 Seberegulační vlastnosti osobnosti.....	9
3.2 Motivace	10
3.3 Učení	11
3.3.1 Senzomotorické učení.....	11
3.4 Problém a jeho řešení	12
3.4.1 Proces řešení problému.....	12
3.4.2 Vlastní řešení problému.....	13
3.5 Vývoj dítěte	14
3.5.1 Mladší školní věk (1. stupeň základní školy).....	14
3.5.2 Puberta (11 – 15 let).....	15
3.5.3 Adolescence (mladá dospělost).....	16
4. RYBÁŘSKÉ NÁČINÍ	17
4.1 Pruty	17
4.1.1 Pruty bez oček.....	17
4.1.2 Pruty s očky.....	18
4.2 Háčky	19
4.3 Vlasce	20
4.4 Splávky	21
4.4.1 Stavba splávku.....	22
4.4.2 Klasické splávky.....	23
4.4.3 Anglické splávky.....	23
4.5 Zátěže	24
4.5.1 Zátěže zamačkávané (broky a olivky).....	24
4.5.2 Zátěže navlékané.....	25
4.6 Navijáky	25
4.7 Amortizér	25
4.8 Doplnky	26
4.8.1 Vyprošťovače.....	26
4.8.2 Hloubkoměry.....	26
4.8.3 Přípravky k vyvažování splávků.....	27
4.8.4 Zásobníky na návazce.....	27
4.8.5 Rybářské sedačky.....	27
4.8.6 Vezírek.....	28
4.8.7 Podběráky.....	28
4.8.8 Krabičky na nástrahy.....	28
4.8.9 Umělohmotné nádoby na přípravu krmiva, rybářská síta.....	29
4.8.10 Rybářský prak.....	29
5. NÁSTRAHY	30
5.1 Nástrahy rostlinného původu	30
5.2 Nástrahy živočišného původu	30
6. NÁVNADY A VNADĚNÍ	32
6.1 Složky krmení	32
6.1.1 Nosič (strouhanka, kukuřičný šrot, přesátá hlína, máčený chléb).....	32

6.1.2	Chuťová a pachová složka (éterické oleje, koření, sůl, cukr).....	32
6.1.3	Živá složka (červi, žížaly, patentky).....	32
6.1.4	Udržovací složka (vařená kukuřice, kroupy, těstoviny, semena, konopí).....	32
6.1.5	Pomocné látky (říční písek, jemný štěrk, hlína, barevné pudry, lepidla)	33
6.2	Příprava krmení.....	33
6.3	Množství krmení	33
6.4	Krátkodobé vnaďení	34
6.5	Dlouhodobé vnaďení	34
7.	ZPŮSOBY LOVU NA PLAVANOU	35
7.1	Lov s udicí bez navijáku.....	35
7.1.1	Příprava sestavy.....	35
7.1.2	Vyvážení sestavy	36
7.1.3	Upravení délky plné sestavy.....	36
7.1.4	Montáž topu s amortizérem.....	36
7.1.5	Měření dna.....	37
7.1.6	Lov na tekoucích vodách.....	38
7.2	Lov s navijákem	39
7.2.1	Lov na velkou vzdálenost.....	39
7.2.1.1	Výběr vlasce.....	40
7.2.1.2	Měření hloubky	40
7.2.1.3	Lov na stojatých a pomalu tekoucích vodách	41
7.2.2	Boloňská metoda.....	42
8.	ZÁVĚR.....	43
9.	POUŽITÁ LITERATURA	44
10.	PŘÍLOHY	45

1. ÚVOD

Tato příručka vznikla za účelem pomoci vedoucím rybářských kroužků s výukou lovu ryb na plavanou v návaznosti na ochranu přírody a kladný vztah k ní samotné.

V první části jsme se pokusili vystihnout osobnost dítěte, popsat jeho psychiku v jednotlivých vývojových stádiích a zároveň přiblížit i laikům metody výuky a problematiku individuality jednotlivých dětí.

Další část knihy nastiňuje teorii plavané. Neexistují pevná pravidla, dokonalá teorie ani praxe. To ani není cílem této příručky. Ani nejzkušenější rybář nedokáže říci spolehlivě, jak být úspěšný při lovu ryb. Ke všem zkušenostem, učebnicím a návodům potřebujete ještě pořádnou dávku štěstí a chuti. Přesto doufáme, že tyto metodické pokyny pomohou začínajícím vedoucím rybářských kroužků poodkrýt některá tajemství tohoto zajímavého odvětví ještě předtím, než začnou předávat své zkušenosti mladým adeptům Petrova cechu.

2. FILOZOFIE LOVU RYB NA PLAVANOU

Historie rybolovu sahá až do dob, co lidstvo pamatuje. Vždyť již od nepaměti byl lov ryb jedním ze zásadních způsobů obživy.

Časy se změnilly a dnes se rybolov stal zejména volnočasovou zálibou a potěšením.

Rybáři jsou jakýmsi symbolem řek, rybníků, nádrží a přehrad. Vždyť je najdeme na každém obrázku od vody v dětských i jiných knihách. Mikoláš Aleš, Josef Lada i další viděli a vidí rybáře u vody v kterémkoliv ročním období, v jakémkoliv počasí, v každé denní i noční době.

Postupem času se změnilly tradiční techniky, objevuje se nové náčiní a i zkušený rybář se má stále co učit. Každá metoda má svoje zvláštnosti a tisíce technických maličkostí, které je třeba zvládnout.

Není to jen o tom koupit si drahý prut, získat povolenku a hned čekat vezírek plný velkých ryb. Je to o trpělivosti, citu, znalosti přírodních podmínek, ohleduplnosti, prostě o rybářském srdci, které nemá každý, kdo přijde k vodě. Dobrý rybář by měl znát ryby, jejich zvyklosti, mít dobrý odhad, měl by vědět, kdy použít jakou nástrahu a také vybírat co nejjemnější náčiní.

Jednou ze základních technik rybolovu je plavaná. Plavaná je lov ryb pomocí splávku. Splávek je často znázorňován jako symbol sportovního rybolovu. Rybolovu, při kterém nemusí jít jen o ulovení a ponechání si co největšího úlovku.

Právě při plavané nejde o čekání na velkou vysněnou rybu, ale o ulovení a časté chytání ryb spíše menších. Množství úlovků vyvažuje jejich velikost.

Této vlastnosti plavané lze s velkým úspěchem využít k přilákání nových zájemců o sportovní rybolov. Zejména děti v rybářských kroužcích jsou vděčné a mají radost, když zjistí, že na plavanou se dá nachytat mnoho ryb. Je skvělé, když se splávek stále potápí a přichází záběry dalších a dalších ryb. „Čihátko“ se při lovu na těžko nepohne celý den, ale splávek při lovu na plavanou se nezastaví. Rybařina tak pro děti získává nový rozměr a mladí rybáři objevují pestrý svět sportovního rybaření.

Chcete-li přilákat děti k rybaření na delší dobu, seznamte je s plavanou. Připravte kratší bič, trochu dobrého krmení, červy a vezměte děti k dobře zarybněné a především ověřené vodě. Ukažte jim, jak je jednoduché takové chytání a nechte je chytit jejich první rybu na plavanou.

Stačí několik takových vycházek k vodě a lehce zjistíte, zda je malý rybář v kroužku opravdu proto, že chce rybařit. Využijte tento zájem a rozvíjejte ho. Je na to potřeba hodně času a často i financí. Ale ten pocit dobře vychovaného, a navíc úspěšného rybáře, stojí za to. A vlastně je to i cíl správného rybářského kroužku.

3. PSYCHOLOGIE DÍTĚTE

Každý, kdo pracuje nebo se věnuje dětem ve školní či mimoškolní činnosti, by měl alespoň částečně znát psychologii dítěte. Všichni dospělí v okolí dítěte, kteří se podílejí na jeho výchově, pomáhají k formování a rozvoji jeho osobnosti. Cílem je vychovat všestranně rozvinutého člověka - a to fyzicky, morálně, esteticky, atd.

Dítě se v každé etapě svého růstu mění, pro jednotlivá období jsou typické jisté znaky. Přesto je každé dítě jiné a vyžaduje individuální přístup.

Díky psychologii se může každý vžít do pocitů jedince a zároveň pochopit jeho chování v kolektivu i mimo něj a pomoci tak svému svěřenci řešit jeho problémy a upevnit vzájemný vztah a důvěru.

Zejména pedagogická psychologie pomáhá v těžkých výchovných situacích. Osvojením psychologie dospělý hlouběji pronikne do formování schopností nebo charakterů, lépe s dětmi komunikuje, působí na ně a pomáhá jim k lepším výsledkům jak při závodech, tak při vývoji zralé osobnosti.

3.1 Osobnost

Každé dítě je jedinečná přírodní bytost, jednota vrozeného i získaného, nositel individuálně specifických vlastností, a právě proto potřebuje osobitý přístup.

3.1.1 Dynamické vlastnosti osobnosti

Risy osobnosti

Dominantní vlastnost, která okolí dovoluje předvídat určité chování dítěte. Pokud známe dobře rysy jedince, můžeme snadno předpokládat, jak se zachová v určitých situacích.

Pokud v běžném životě charakterizujeme člověka pomocí přídavných jmen, podstatných jmen nebo vět (je chytrý, lakomý, opatrný, zručný, hlupák...), mluvíme právě o rysech.

Rys není příčina chování. Dítě neničí věci, protože je agresivní, ale naopak když se mu něco nedaří, zničí nějakou věc a my jej nazýváme agresivním.

Rysy jsou relativně stálé, ale přesto se následkem životních zkušeností částečně mění.

Charakterové vlastnosti

Trvalé rysy osobnosti. Podstatné a trvalé zaměření osobnosti ve vztahu k druhým lidem, skupinám, společnosti a hodnotám. Utváří se výchovou a sebevýchovou. Jde zejména o morální vlastnosti.

Temperament

Základní vlastnost osobnosti, zjednodušeně jde o vyladění osobnosti. Ovlivňuje emocionalitu, má vliv na intenzitu prožitků, jejich zabarvení, hloubku a dobu trvání. Ovlivňuje i motoriku jedince, rychlost, průběh a sílu pohybu.

Tyto vlastnosti jsou vlastnosti formální – tedy nevztahují se na obsahovou stránku chování, ale na jeho styl, formu a způsob.

Je to vlastnost převážně vrozená a relativně stálá, dá se ovlivnit výchovou v raném školním věku.

V každé skupině najdeme děti, které jsou krajními představiteli čtyř klasických temperamentů.

Cholerik vyrušuje svou živostí, slabou kontrolou afektů a pohybů. Sangvinik bývá také velmi živý, neukázněný, neudrží dlouho pozornost. Melancholici a cholericci bývají hodnoceni jako tiché a hodné děti, ale mají pomalé pracovní tempo, rychle se unaví, špatně se soustředí.

3.1.2 Výkonové vlastnosti osobnosti

Výkon

Dosažení určité úrovně, splnění daného úkolu. Sám výkon je vždy ovlivněn vnějšími a vnitřními okolnostmi – motivace, únava, nálada, horko, hluk, atd.

Schopnost

Vlastnost, která umožňuje člověku naučit se určitým činností a dobře je vykonávat. Jde o psychofyzickou dispozici k výkonu. Jde o vlastnost získanou, naučenou.

3.1.3 Seberegulační vlastnosti osobnosti

Já

Já je vědomí o tom, co si myslíme, co děláme, a jak se naše činy a myšlenky vztahují k ostatním lidem. Jde o duševní vztah člověka k sobě samému.

Největší vliv na vytváření vlastního já má rodina, škola a zájmové kroužky. Ovlivňují jej také zážitky z dětství a dospívání.

Každý by si měl uvědomit, že chování a přístup k dítěti se může odrazit na jeho dalším vývoji. V době školního věku je velmi důležitý úspěch a neúspěch (Já jsem to, co umím.). Proto musíme zvážit, jak se k dítěti chovat v případě neúspěchu. Pozor na snižování sebevědomí!

V éře dospívání se pubescent začíná řadit do určitých skupin a hledá sám sebe (Já jsem to, čemu věřím.). V tomto období je velmi důležité dbát na udržení vazeb a kritika se musí říkat jemnějším způsobem než dospělému člověku.

Sebehodnocení

Sebehodnocení je důsledkem hodnocení, které člověk dělá sám o sobě, jakou cenu si připisuje, v čem se považuje za schopného, významného a prospěšného.

Dítě se vlastnímu sebehodnocení učí nápodobou hodnocení ostatních. Často může sklouznout k přeceňování či naopak podceňování.

Důležitým úkolem dospělých je naučit své svěřence správnému hodnocení. Ukazovat dítěti jeho chyby, umět si je přiznat, mluvit o nich a napravit je. Dobré je po každých závodech či tréninku chtít po dítěti, aby samo zhodnotilo svůj výkon (chyby) a hledalo důvody, proč tomu tak je.

Sebevědomí

Vlastnost, která odráží mínění jedince o sobě samém. Opět se vyvíjí již v raném věku. Důležité je podporovat jeho rozvoj, dítě chválit i za maličkosti, neshazovat před ostatními.

Nebezpečné pro rozvoj sebevědomí jsou i vtipy na cizí účet ze strany ostatních dětí, ale i dospělých. Sebevědomí bývá dobrou motivací – pokud se dítěti něco povede, zvyšuje se mu sebevědomí, také si zvyšuje popularitu a úctu u ostatních.

3.2 Motivace

Motivace je označení podmínek, které určují lidskou aktivitu. Jednoduše řečeno pod tímto pojmem rozumíme všechny pochody, které vysvětlují jedincovo chování, stimulují jej a dávají mu smysl. Dítě buď samo chce a touží dosáhnout cíle pro svůj vlastní pocit uspokojení, nebo jej motivuje nějaká odměna, či má naopak strach z trestu. To jsou nejčastější druhy motivů.

Nejběžnější odměnou je slovní hodnocení a věcná cena. Pro mnoho dětí více znamená právě slovní hodnocení. Vidí v něm vyjádření osobního vztahu k sobě. Dítě chválíme hned po vykonání činnosti – po závodech, po tréninku. V případě zlepšení pochválit lepší výkon, ale naopak příliš nepoukazovat na výkon horší. Přesto pozor, aby pochvaly nezevšedněly. Co se týče věcných cen, děti by před závody měly vědět, co mohou vyhrát.

Trest má být naopak velmi promyšlený, neměl by být nikdy zbytečně veliký a měl by se vyvarovat shazování dětské duše. Dítě musí znát hranice, kam až může zajít, mělo by tedy například vědět, proč nemusí být postaveno na závody. Pozor na nálady, zvýšený hlas a časté trestání stejného dítěte.

Při motivaci je třeba brát ohled na rozvoj postojů, hodnot, zájmů a životních cílů. Dítě by nemělo nic získat snadno, ale ani by se mu neměly dávat nepřekonatelné cíle.

3.3 Učení

Učení znamená získávání zkušeností a utváření jedince v průběhu jeho života. Naučené je opakem vrozeného. Je to celoživotní úděl člověka od narození do smrti.

U dítěte je při učení velmi důležitá motivace, málokdy se učí samo od sebe, i když jde o zájmovou činnost. Vedoucí nebo trenér musí najít metodu, která by dítě zaujala a správně mu vysvětlit cíl každé činnosti. Velmi důležitá je i vnitřní motivace, dítě se pak učí pro vlastní zážitek, pro pocit uspokojení ze sebe samého. To opět souvisí se sebevědomím, sebeúctou.

3.3.1 Senzomotorické učení

Rozvíjí se zejména senzomotorické dovednosti, schopnosti a procesy názorného poznávání. Druh učení, kterým dítě získává předpoklady k vykonávání činností náročných na vnímání, pohyby a vzájemné spojení vjemů s pohyby. Týká se to zejména sportovních a pracovních aktivit.

V průběhu senzomotorického učení rozlišujeme následující stádia:

1. Seznámení dítěte s úkolem – důležité jsou správné slovní instrukce vedoucího (volení srozumitelných a jednoduchých slov, vyvarování se složitým termínům), názorné ukázky - protože dítě se nejlépe učí napodobováním, dále neustálé se navracení k předchozí činnosti, pomalost pohybů a samozřejmě je důležité, aby všechny děti na předvádějícího dobře viděly.

2. Procvičování – během neustálého opakování stejné činnosti dojde k osvojení senzomotorických dovedností. Pohyby dítěte začínají být přesnější, úspornější, postupně se mění v plynulou činnost, zdokonaluje se vnímání, zmenšuje se kontrola zrakového vnímání a zvyšuje kontrola ostatními smysly, pohyby se automatizují, zrychlují a koordinují, zdokonaluje se schopnost rozdělení pozornosti. Nutná je neustálá přítomnost a soustředěnost vedoucího, na kterého se tak dítě může spolehnout a obrátit s problémem.

3. Kontrola a sebekontrola – druhé stádium prolíná třetí – úzce navazují. Díky třetí etapě dochází k osvojení činnosti. Zde vedoucí začíná s chválou

a výtkami, zvyšuje požadavky a postupně přidává další činnost, v případě potřeby doplňuje mezery. Vždy postupujeme od nejjednodušší činnosti k složitější. Je nutné brát ohled na to, že každé dítě potřebuje jiný čas na osvojení si dovedností. To nemá vliv na konečné výsledky. Dítě, které se dlouho neumělo naučit nahazovat, může být nakonec mnohem lepší než dítě, které to umělo hned.

Pokud je nějaké dítě v učení rychlejší, pomáhá dalším dětem. Učí se tím zodpovědnosti a kolektivnosti, zároveň se zvyšuje jeho sebevědomí, protože si jej vedocí vybral jako svého zástupce, vyjádřil mu tedy svou důvěru.

3.4 Problém a jeho řešení

Jako problém označujeme každou situaci, na kterou člověk není schopen přiměřeně reagovat pomocí připraveného souboru poznatků a reakcí. Jde o odchylku od pravidel, normálu.

S problémem se dítě setkává již od útlého dětství. Nejde jen o problémy ve sportu, ve škole, ale i problémy osobní. Málokteré dítě se přijde samo svěřit, ale samozřejmě existují i takové děti. U těch ostatních je jen na nás, abychom problém vycítili a pomohli jej vyřešit nebo jen nenásilně navrhli možnosti řešení.

Takové dítě se začíná stranit kolektivu, je zamklé, nebo se naopak nepřírozeně předvádí. Často dochází k agresi, výbuchům pláče nebo nezvyklé zatvrzelosti a tvrdohlavosti.

3.4.1 Proces řešení problému

Má následující fáze:

1. setkání s problémem – velmi důležitá fáze, základním požadavkem je správné pochopení problému, když máme k dispozici dostatečné informace, vytvoříme si hypotézu o nejvhodnějším postupu a o užití vhodných prostředků

2. příprava na řešení problému

3. vlastní proces řešení

4. nalezení řešení nebo konstatování nemožnosti problém vyřešit

5. konečná kontrola

6. zdokonalení řešení problému

Každému dítěti se zdá jako problém něco jiného, často zjistíme, že jej trápí pro nás úplně maličkosti (např. že je někdo lepší než on, že má někdo lepší rybářské vybavení, že se mu vedoucí tolik nevěnuje - proto dělá úmyslně chyby, aby na sebe upozornil). Přesto je nutné žádný problém nezlehčovat, vždycky jej řešit, popovídat si s dítětem, nezradit jeho důvěru, ani se mu nevysmívat. Vedoucí kroužků bývají po rodičích nedůležitějšími osobami v dětském světě, a pokud rodina nefunguje, dokonce těmi nejdůležitějšími, a proto je logické, že očekávají, že jim s problémy pomohou právě oni. Na dospělých pak zůstává vysoká zodpovědnost při řešení, občas je třeba zapojit i policii nebo sociální úřad.

3.4.2 Vlastní řešení problému

Je možné několika způsoby:

1. *metoda pokusu a omylu* – je náhodným zkoušením, lze ji užít při omezeném počtu možností, není příliš efektivní, ale děti ji často používají

2. *rozumová analýza* – nejefektivnější metoda, při které rozumovými úvahami zkoumáme jednotlivé hypotézy, uvádíme v logickou souvislost všechny aspekty problému

3. *formulování otázek* - řešení problému začíná otázkou, formulací problému, zda řešení závisí na výstižné formulaci otázky, účelné je formulovat co nejvíce otázek (vyjadřují problém z různých hledisek)

4. *produkování většího počtu nápadů, návrhů, hypotéz řešení* - místo úsporného „navrhnutí jednoho řešení“ hledáme společně s dítětem několik možností

5. *přeformulování problému* - když si nevíme s problémem rady, pokusíme se o jeho přeformulování, o jeho transformaci do takové podoby, která bude snáze řešitelná

Mezi další způsoby řešení patří dívání se na věci jinak, dále extrémní nápady, hlasitá řeč, která pomáhá ujasnit si problém, dialog, diskuse ve skupině. Do řešení neosobních problémů (například – „Proč nemohu ulovit rybu, když stále vnaším?“) by se měly zapojit všechny děti, navrhnout řešení, hlasovat o něm. Efektivní bývají také kartičky nebo psaní na tabuli, respektive velké papíry, dítě pak vidí stále problém a jeho možná řešení před sebou a dochází k lepšímu propojování.

Je naší povinností sledovat každou změnu v chování dítěte a hledat jeho příčinu, respektive promluvit si s rodiči či učitelem. Jak již bylo několikrát zmíněno, každé dítě se projevuje jinak a sebemenší rozkol může značit velký vnitřní problém.

3.5 Vývoj dítěte

Jak již bylo řečeno, vývoj dítěte je rozdělen na několik etap. Pro každou z nich jsou typické určité znaky psychického, fyzického a sociálního vývoje, proto je třeba pokaždé k dítěti přistupovat s ohledem na tyto odlišnosti. Zvláště citlivým obdobím je období dospívání.

3.5.1 Mladší školní věk (1.stupeň základní školy)

Ve věku od šesti do jedenácti let se dítě učí začleňování do kolektivu. Jde o velmi důležitou epochu života, protože se od základů mění dosavadní režim dítěte. Rozdíly můžeme sledovat u dětí, které navštěvovaly školku. Ty jsou pak více samostatné, mají menší problémy se zvykáním si na kolektiv, nejsou tak fixované na rodiče.

Hlavní činností se stává učení, osvojování si nových dovedností, a to ve škole i v zájmových organizacích. Do jejich života vstupují noví lidé, kteří jsou neméně důležití než rodiče.

V tomto věku se utváří hodnoty, postoje a cíle. Děti si vybírají vlastní zájmy, a právě nyní v nich můžeme probudit zájem o rybaření. Nejdůležitější je motivace.

Dítě intenzivně roste do výšky, sílí kostra, svalstvo a ostatní orgány, děti se velmi rychle unaví, potřebují pravidelný odpočinek. Měla by se střídát hra s povinnostmi.

Lepší souhra pohybů jednotlivých částí těla, koordinace se smyslovými podněty, zvyšuje se přesnost a rychlost pohybů, síla i celková obratnost.

Dítě se začíná lépe soustředit na plnění úkolů, my musíme sledovat rozsah jeho pozornosti a vyvarovat se neúměrným požadavkům. Rozvíjí se fantazie a představy, je třeba je usměrňovat, aby se příliš nevymykaly realitě. Zároveň je nutné každou činnost důkladně a velmi pomalu předvést. Myšlení ještě není natolik rozvinuté, aby stačilo činnost popsat slovně.

Důležitá je komunikace. V tomto věku bývá pro dítě důležitější vztah k vedoucímu krožku než k vrstevníkům, pomáháme mu vytvářet si mravní normy. Je tedy důležité hlídat si vlastní chování, jsme dětským vzorem, takže pozor na sprostá slova, plané sliby a podobně.

Začátkem školního věku dítěti stačí, co mu autorita řekne a on s tím souhlasí, později přichází kritika a nutnost ověřování.

Kolem osmého roku začínají dobře zvládat odloučení od rodiny, tedy odjezd na několikadenní závody by pro ně neměl být problém. Přesto je důležité dítě maximálně zabavit, zejména pokud jede poprvé. Otázkou stále zůstává, zda je vhodná komunikace s rodiči po telefonu, ale to záleží na našem a rodičovském zvážení. Je to otázka velmi subjektivní, některé dítě telefonát od rodičů povzbudí, a dokonce mu pomůže k lepším výkonům, jiné naopak naprosto psychicky rozhodí.

3.5.2 Puberta (11 – 15 let)

Toto období patří k nejsložitějším obdobím v lidském vývoji. Prohlubují se rozdíly mezi dívkami a chlapci, u dívek puberta zpravidla přichází dříve a bývá hůře zvladatelná. Dívky se častěji nechávají ovlivnit partou a okolím. Také se u nich často projevuje nezájem, ignorace a střídání nálad.

Je to období neklidu a hledání sebe samotného. Právě v této době děti často odcházejí z kroužků. Je tedy nutná vysoká motivace, zaujetí, minimální kritika a velmi mírný přístup.

Dochází k sebepozorování, ztrátě sebevědomí, kritizování autorit, porušování vztahů. Jedinec se chce odlišovat, chce být členem skupiny, dospělí ztrácejí výsadní postavení.

Větší míra vzrušivosti, střídání nálad, nevyrovnanost a přecitlivělost.

Vzhledem k rychlému růstu zejména u chlapců dochází ke špatné koordinaci pohybů (samá ruka, samá noha, zbrklé pohyby).

V myšlení rozvoj formálních operací – úsudky, vlastní názory. Lepší orientace v prostoru, vyšší představivost. Pubescent získává pocit zodpovědnosti, touhy a cílů, to ale spíše kolem čtrnáctého roku života. Zároveň je k sobě velmi nekritický a nerad přijímá výtky. Proto je lepší volit spíše příklady či přátelské rady než přímou kritiku. Také se s pubescenty musíme bavit jako s dospělými, je vhodné požádat je o jejich názor, nechat je zúčastnit se diskuse a dát jim najevo, že s nimi počítáme, aby neměli pocit, že se k nim chováme jako k malým dětem.

Velmi častým jevem je také vytváření si vlastního ideálu – vzoru. To může být velice nebezpečné, mladí lidé mívají často tendenci sklouzávat ke špatným vzorům.

3.5.3 Adolescence (mladá dospělost)

Po stránce psychické i fyzické jde o etapu završení vývoje osobnosti. Orgány, kostra i svalstvo jsou vyvinuté, rozvoj inteligence je také dovršen.

Vrcholné období vnímání, perfektní koordinace pohybů a smyslových podnětů, výborná jazyková úroveň, hypoteticko - deduktivní uvažování.

Adolescent má své vlastní názory, které nemění, snaží se zdokonalovat, ví, co chce. Obětuje více svým cílům. Ze svého života vytěsňuje nedůležité věci a začíná se intenzivněji věnovat svým cílům. Občas ovlivněn svou první láskou, často se potřebuje svěřit s tajemstvím. Dospělí by se měli vyvarovat zesměšňování povrchnosti jeho problémů (typická věta: „Tvoje problémy bych chtěl mít.“). Ztrácí tím důvěru a zároveň snižují sebevědomí.

4. RYBÁŘSKÉ NÁČINÍ

Prvním krokem k úspěchu při lovení ryb je vhodný výběr náčiní, a proto musí být každý rybář náležitě vybaven.

4.1 Pruty

Prut je nepostradatelnou součástí udice, bez které se ryby nedají lovit. Můžeme si vybrat z několika druhů, jednoduše řečeno, můžeme pruty rozdělit na dvě kategorie – pruty bez oček a pruty s očky. Obě kategorie zahrnují celou škálu prutů, které se od sebe liší konstrukcí, délkou, ale i způsobem použití.

4.1.1 Pruty bez oček

S pruty bez oček rybáři lovíli již dávno předtím, než byl vynalezen naviják. Lze s nimi lovit na plavanou na vodách stojatých i tekoucích.

Zajímavé jsou svou délkou. Nejkratší není delší než 1,5 metru, nejdelší naopak dosahuje až 16 metrů. Pro lov ryb u dna se užívají pruty delší, pro lov ryb (např. ouklejí) pod hladinou rybáři volí délku 2 až 4 metry. Jednotlivé části jsou provedeny z tenkostěnných zužujících se dílů ze sklolaminátu nebo uhlíku, které se do sebe navzájem zasouvají (teleskopické), nebo se spojují jednotlivými díly k sobě (dělené).

Teleskopické pruty – „biče“

Biče jsou dlouhé 1,5 až 12 m (příloha č.1). Jednotlivé části se vysouvají od špičky až do konečné délky. Přechody prutu a dolní část jsou vyztuženy zesílenou stěnou. Celý prut je nalakován a popsán údaji o vlastnostech prutu (délka, vhodná zátěž). Na konci biče může být kovové očko na přichycení udice. Lze také použít speciální plastovou koncovku vyráběnou přímo pro tento účel.

Dělicí (odkládací) pruty – „děličky“

Děličky jsou dlouhé 6 až 16 metrů (příloha č.2). Jde o prut podobný biči, ale díly se zde nevysouvají, nýbrž se nasazují na sebe, a lze je tak během lovu podle potřeby nasadit.

Dobrá dělička je tuhá, neohýbá se a je dobře vyvážená. Nákup tohoto prutu je dobré uskutečnit s někým zkušeným.

Horní části děličky se říká topset a skládá se ze dvou, tří, ale i více částí. K většině prutů můžeme dokoupit topsety náhradní.

Jako topset se označuje také celá horní část prutu, kterou se operuje po záseku ryby, kdy zbylé díly oddělíme a rybu již zdoláváme pouze na topsetu.

Spodní díly prutu jej prodlužují, a zvyšují tak možnost vzdálenosti lovu, ale zároveň zhoršují jeho pružnost, protože po prodloužení není prut dost tuhý.

Stejně jako u teleskopického prutu jsou i u děličky jednotlivé přechody vyztuženy a celý prut je nalakovaný.

Dolní část dlouhých prutů je natolik silná, že slouží zároveň jako rukojeť. Spodní díl prutu také plní funkci obalu, pruty se do něj po složení zasouvají.

4.1.2 Pruty s očky

Odhozové (matchové) pruty

Obvykle trojdílné pruty v délce 3,9 - 4,5 m (příloha č.3). Mají 10 i více oček, aby se na prut nelepil vlasec. Jsou poměrně měkké a umožňují zdolat velké ryby i na tenký vlasec. Pro tento prut se používají přímo určené navijáky. Lze s nimi lovit na tekoucích i stojatých vodách, a to buď s anglickým, nebo pevným splávkem.

Teleskopické pruty s očky („boloňka“)

Jsou určeny pro chytání s pevným splávkem ve velkých hloubkách. Obvykle mají délku 5 až 10 m (příloha č.4).

Při výběru prutu musíme zvážit jeho požadovanou tvrdost a hlavně délku. Některé typy mají doporučenou odhozovou zátěž 1 až 15 g, ty nejsou stavěny pro lov ryb o hmotnosti nad 1,5 až 2 kg. Naproti tomu se vyrábějí i pruty s odhozovou zátěží 10-30 g a ty jsou určeny pro lov kaprů - tyto pruty jsou extrémně tvrdé a lovit s nimi na tenké vlasce je prakticky vyloučeno.

4.2 Háčky

Háček a vlasec jsou jediné části sestavy, které přicházejí do kontaktu s rybou. Právě proto jsou nejdůležitější částí udice.

Háček drží nástrahu, zachycuje rybu, která zabrala, a drží rybu až do vytažení na břeh. Je důležité zvolit správný tvar, velikost.

Velikost háčku udává jeho šířka. Rozměry jsou označovány číselnými symboly a zařazeny do systémů označení. Velikost závisí na typu nástrahy, nejmenší se užívá pro lov na larvy hmyzu, největší pro lov na rybičku. Pro lov na plavanou jsou vyhovující háčky ve velikostech 8 až 20. Jednotliví výrobci však mívají různá značení.

Je vyroben z ocele vysoké jakosti, která je speciálně kalena a povrchově upravována. Díky tepelnému zpracování je dobrý háček pružný. Pokud se zlomí nebo ulomí jeho část, dokazuje to jeho nekvalitu, neměli bychom jej už dále používat a musíme zkontrolovat celou zakoupenou sadu.

Před uvázáním háčku je nutné se přesvědčit o ostří špičky a o tom, zda není zrezavělý. K zrezavění dochází při uchovávání háčku v plechových krabičkách, kam se snadno dostane vlhkost. Ideální je nechávat háčky v plastových sáčcích či magnetických krabičkách, kde se neotupí a ani se o sebe neotírají. Další možností jsou již hotové návazce připravené v zásobníku (příloha č.5).

Síla hrotu má částečně vliv na úspěch při lovení ryb. Je mnohem jednodušší zaseknout rybě do tlamy tenký hrot než ostří silné. U nejlepších háčků je však hrot proveden tak precizně, že vliv na lov je téměř zanedbatelný. Ostří má tvar prodlouženého kužele s hladkým povrchem a ostrým vrcholem, které je elektrochemicky vyhlazeno. Naopak hroty ostřené tradičně mechanicky mající tvar jehlanu se nemohou těmto zdaleka vyrovnat.

Přesto však háček není nezničitelný. Pokud cítíme několikrát za sebou rybu na háčku a hned poté se vysmekne, jde o prázdný záběr a ostří je již zřejmě otupeno,

nebo se háček ohnul, ale to by se nemělo stát příliš často. Tupý háček dále nepoužíváme a vyměníme jej za nový. Před výměnou hrot důkladně zkontrolujeme, jestli k prázdným záběrům nedošlo z jiných důvodů (nabodnutá rybí šupina, špatně nastražená nástraha atd.).

Životnost háčku se nedá přesně stanovit. Záleží samozřejmě na podmínkách lovu (např. je rozdíl mezi kamenitým a písčitým dnem) a na počtu ulovených ryb.

Během rybářských závodů, kde nám záleží na kvalitě záseků, měníme háček častěji a nikdy nepoužíváme ten, který jsme již ze sestavy sejmuli.

Protihrot zabraňuje vypadnutí háčku z rybí tlamy. Ten však háček v některých situacích vůbec nemusí mít. Stačí trochu zručnosti a rybu zdoláme i bez něj.

Vedoucí rybářských kroužků by měli naučit děti lovit s háčky bez protihrou, protože lov tímto způsobem je k rybám mnohem šetrnější.

Barva háčku není rozhodujícím ukazatelem úspěšnosti lovu, proto není nutné brát barvu háčku na zřetel.

4.3 Vlasce

Vlasec je monolitická šňůra z umělé hmoty, která spojuje části sestavy, nese celé zařízení a v rybaření se používá nejčastěji.

Průměr vyjádřený v milimetrech nebo u vlasců amerických v coulech rozhoduje o délce nahození, přirozeném chování nástrahy, odpovídajícím uložení vlasce na vodě a je také hlavním faktorem rozhodujícím o pevnosti a odolnosti celé sestavy. Z hlediska techniky lovu jde o nejdůležitější faktor.

Síla vlasce se vybírá podle lovených ryb, pro ty drobné stačí vlasec o síle 0,06 až 0,15, pro ryby větší, nebo dokonce dravce, je ideální vlasec síly 0,20 až 0,30, někdy i více.

Pevnost je parametrem orientačním. Snižuje se totiž každým uzlem, stárnutím materiálu, či běžnými drobnými poškozeními. Někteří výrobci udávají parametry pevnosti na uzlu, ale ani toto není příliš přesné. Největší pevnost mívají nejlepší vlasce, ale ty bývají často i nejdražší.

Kvalitní vlasce musí mít stejný průměr po celé délce, důležité je to zejména u těch nejtenčích, kde i ty nejmenší rozdíly v průměru ovlivňují pevnost jednotlivých úseků.

Při výběru musíme brát zřetel i na odolnost povrchu vlasce proti mechanickému poškození. Vlasce se totiž snadno poškodí, když prochází očky, také v kamenitých lovištích, nebo na místech, kde je mnoho překážek. Ty nejodolnější vlasce mají zvlášť tvrzený povrch a výrazně měkčí nitro. Pokud by byl totiž vlasce vyroben pouze z tvrdého materiálu, přílišná tuhost by omezila jeho využití. Měkký vlasce se i mnohem lépe navíjí na naviják s pevnou cívkou.

K vzájemnému spojení vlasců nebo vlasce s jinou částí sestavy užíváme vhodné uzly. Vzhledem k tomu, že jak již bylo řečeno, uzly snižují pevnost vlasce, mělo by jich být co nejméně.

K maximální pevnosti v místě smyčky a správnému uspořádání pomůže, pokud před utažením vlasce navlhčíme.

Část sestavy, která je z jedné strany zakončena háčkem, a z druhé nevelkou smyčkou, je návazec. Jeho délka bývá 0,1 až 1 m. Vlasce návazce musí být tenčí než vlasce hlavní. Má dvě hlavní funkce: umožňuje okamžitou výměnu háčku a slouží jako pojistka – pokud se sestava zachytí o překážku, přetrhne se pouze návazec, a to většinou v místě uzlu.

Vlasce, a to i nepoužité, postupně ztrácí své vlastnosti. Aby vydržely co nejdéle, musíme je chránit před slunečním světlem. Před odvinutím vlasce z cívky je vhodné jej namočit, aby kvůli deformaci nepřišel o svou pevnost. Po každém lovu bychom měli vlasce zkontrolovat a při sebemenším poškození jej nebo minimálně návazec, vyměnit za nový.

4.4 Splávky

Je to právě splávek, co odlišuje plavanou od ostatních metod lovu. Během let prošel vývojem a výsledkem je, že místo korkového špuntu najdeme na trhu splávky různých tvarů a funkcí. S trochou nadsázky se dá říci, že pro každý způsob lovu na plavanou existuje speciální splávek (příloha č.6).

Splávek signalizuje záběry a spolu se zátěží umísťuje a udržuje nástrahu na vybraném místě. Každý rybář by měl vědět, že nejdříve se vybírá zátěž, a teprve potom splávek, nikdy to není naopak.

Každý rybář má své oblíbené splávky, na které nedá dopustit. Jednotlivé splávky se ve vodě chovají trochu jinak a je potřeba si je osahat. Proto svým svěřencům vždy

připomínáme, aby na důležité závody nastupovali se splávky, které mají vyzkoušené a dobře je znají.

4.4.1 Stavba splávku

Klasický splávek se skládá z anténky, tělíčka, očka a jehly.

Anténka je část, která se pohybuje nad vodou. Vyrábí se z tuhých, ale lehkých materiálů jako je umělá hmota, balzové dřívko atd. Vzhledem ke stabilitě splávku nebývá příliš dlouhá, maximálně několik centimetrů.

Volíme přednostně anténky barevné, abychom je ve vodě lépe viděli. V temné vodě se vyjímají anténky žluté a zelené, na světlých hladinách jsou lépe viditelné červené nebo oranžové. Barvy musí být světlé.

Vliv na viditelnost má i průměr. Čím tenčí anténka, tím hůře je viditelná. Úzké anténky, které mají menší odpor, se tedy používají při lovu na menší vzdálenosti, a to zejména na vodách stojatých, pomalu tekoucích a při lovu bez navijáku.

Na větší vzdálenosti mívá anténka větší průměr, tedy i větší odpor, což je výhodné při lovu v řece s rychlým proudem. Návnada narážející na dno nepotápí splávek. Jinak je menší citlivost splávku spíše nevýhodou.

Některé klasické splávky mají výměnné anténky, tedy tenké pro malou vzdálenost, silné pro vzdálenost větší.

Tělíčko mívá různý tvar. Od protáhlého pro lov na stojatých vodách, přes kapkovitý, až ke kuláčkům pro lov na vodách tekoucích.

Tělíčko musí být vyrobeno z velmi lehkého materiálu, protože dodává splávku odpovídající odpor proti ponoření. Na výrobu se využívá balzová hmota (exotická dřevina z jižní Ameriky) a pěnové materiály. Splávky vyrobené z těchto látek jsou plné. Speciální prázdné splávky se vyrábějí z umělé hmoty a průhledných materiálů.

Barva korpusu nemá vliv na úlovek, koupit můžeme celou škálu barev. Musí však být hladký a měl by být rovnoměrně natřen lesklým nebo matným lakem.

Stabilizátor nebo-li jehla zabezpečuje stabilitu celého splávku, a to i v rychlém proudu, větru či vlnách. Bývá dlouhý až dvacet centimetrů, to závisí na druhu splávku a jeho velikosti. Vyrábí se z umělé hmoty, grafitu nebo tenkých drátů z nerez.

4.4.2 **Klasické splávky**

Tyto splávky mívají nejčastěji krátké tělíčko, krátkou anténku a dlouhý stabilizátor. Připevňují se protažením vlasce očkem a silikonovými bužírkami, kterými se protáhne vlasec a navléknou se na jehlu. Splávek takto na vlasci při lovu drží, ale dá se s ním posouvat a měnit hloubka, ve které se pohybuje nástraha.

Kulaté splávky se užívají na tekoucích vodách, a to na řekách se středním a rychlým proudem.

Velikost je závislá na hloubce, proudu a druhu lovené ryby. Pohybuje se v rozmezí od 0,2 do 20 g. Ty menší se hodí spíše pro vody stojaté a pomalu tekoucí. Na rychle tekoucích vodách jsou vyhovující jen pro lov na krátkou vzdálenost nebo při malé hloubce.

4.4.3 **Anglické splávky**

Tyto splávky mají dlouhé a štíhlé tělíčko bez dolní jehly. Dolní část těla je někdy soudkovitě zesílena, což zvyšuje odpor proti ponoření. Jeho vyvážený aerodynamický tvar umožňuje náhozy až několik desítek metrů.

V dolní části korpusu je splávek jednobodově přichycen k vlasci, a proto se houpá. Může být připevněn napevno - to se pak během lovu splávek po vlasci nepohybuje - nebo pohyblivě, kdy je navlečen na vlasec bez jakéhokoliv znehynění a volně se pohybuje. Hloubka je zafixována pomocí posuvné zarážky, jež je zamáčknuta nad splávkem, a která ohraničuje maximální ponoření zátěže a háčku s návnadou.

S pohyblivým splávkem lovíme pouze na vodách stojatých nebo pomalu tekoucích.

Pro připevnění nastálo provlečeme vlasec přes úchytné ouško a po určení hloubky zamáčkneme z obou stran broky. Lze využít i speciální uchycení, tzv. „těčko“.

4.4.4 **Označení splávku**

Na těle každého splávku musíme najít údaje o hmotnosti zátěže, která je potřebná k jeho zatížení. Hmotnost je udávána v gramech, ale stále se můžeme setkat se splávkou s označením pomocí čísel a písmen.

Anglické splávky mají tři druhy označení. První udává již zmíněnou hmotnost zátěže potřebné k vyvážení splávku (stejně jako u klasických). Druhý údaj se skládá ze dvou členů – jeden udává hmotnost zátěže, který je již ve splávku vestavěna, druhý prozrazuje hmotnost, kterou je třeba doložit pro správné vyvážení.

Údaje nebývají zcela přesné, proto je ještě u vody pomocí broků upravujeme.

4.5 Zátěže

Na vlasec umístíme zátěž, která určuje, jak bude nástraha rybě předložena. Úkolem zátěže je dobře vyvážit splávek tak, aby vyčnívala pouze jeho horní část, a také musí udržet nástrahu v hloubce, která je nastavitelná splávkem (příloha č.7).

Donedávna byla vyráběna zejména z olova nebo jeho slitin. Má totiž velkou hustotu, nízkou teplotu tavení, a tak nebyl problém vyrobit si doma nespočet zátěží různorodých tvarů a velikostí.

Olovo je ale jedovaté, a proto je již v některých zemích jeho používání zakázáno a výrobci nabízejí zátěže ze zinku, wolframu a jiných méně toxických kovů.

4.5.1 Zátěže zamačkávané (bročky a olivky)

Bročky jsou nejčastěji kulatá, do poloviny naříznutá olůvka, která se umístí na vlasec. Výjimečně mají tvar válečků. Materiál musí být měkký, aby se zátěž dala zamačknout prsty.

Slouží k přesnému vyvážení splávku, i když se u splávků s malou nosností používají i jako hlavní zátěž. Jejich rozložení na udici určuje, jakým způsobem bude udice ve vodě pracovat. Mívají různou velikost, a to od 0,01 g až po 3 g.

Olivky mají tvar prodloužených válečků, naříznutí vede podélně až k jeho ose. Nemůžeme je zamačkávat pouze prsty, takže používáme rybářské kleště. K vlasci přiléhají více než bročky, a proto na něm lépe drží a nesesouvají se.

4.5.2 Zátěže navlékané

Používají se jako posuvné zátěže. Jde o různé tvary (kapky, koule, prodloužené soudky) s malým otvorem uprostřed.

Kapkovité zátěže, kterým se říká slzičky, mají tvar kapky s otvorem v ose tělesa o průměru menším než 0,5 mm. V některých je vsunuta igelitová trubička delší než sama zátěž. Ta zamezuje zamáčknutí, ale také kontaktu vlasce s hranami kovu.

Nejčastěji se vyrábějí ve velikostech 0,25 až 25 g.

4.6 Navijáky

Naviják je zásobník vlasce, díky kterému můžeme lehce a rychle pracovat s celou udicí, a to i na velké vzdálenosti. Pomáhá zdolat velké úlovky na tenkém vlasci. Měl by pojímat minimálně 100 m vlasce.

4.7 Amortizér

Amortizér je guma s kruhovým průřezem a s vysokou odolností proti přetržení. Zvyšuje elasticitu celé udice a zároveň funguje jako pojistná součástka chránící vlasec před přetržením. Funguje stejně spolehlivě, ať je prut v jakékoliv poloze, a zajišťuje dokonalou amortizaci dokonce i v tak těžkém okamžiku, kdy rybu zdoláváme. Nárůst síly zatěžující soupravu je během úniku tažení ryby jen nepatrný, proto můžeme použít tenčí vlasec než při lovu s prutem s tradiční špičkou (příloha č.8).

Amortizér používáme zejména při lovu na děličku. Lze ho ale dát i do biče.

Průměry amortizérů se pohybují v rozmezí 0,5 až 2 mm. Pevnost hlavního vlasce musí být menší než pevnost gumy, aby se v případě zaseknutí o překážku amortizér zabudovaný ve špičce neutřhl.

Amortizéry se montují až do pěti dílů, ale topset používaný k tažení ryby musí mít minimálně o jednu část více, jinak by dolní zarážka amortizéru znesnadňovala spojení násadkového prutu s jeho spodní částí. V praxi se montuje do dvou horních částí prutu a v nenapjatém stavu má délku asi 1,5 m.

Montáž je jednodušší, pokud je špička s druhou částí spojena teleskopicky. Guma se pak protahuje přes obě složené části a připojuje se spodní zarážka (příloha č.9).

4.8 Doplnky

Kromě základního vybavení budeme u vody potřebovat i další, více či méně důležité maličkosti, které nám pomohou k lepším úlovkům, nebo alespoň ještě více zpříjemní náš oblíbený rybolov. Pojdme se tedy ještě trochu porozhlédnout po rybářských potřebách.

4.8.1 Vyprošťovače

Tyto jednoduché nástroje slouží k rychlému a pohodlnému vyjmutí háčku z tlamy ulovené ryby. S ohledem na háček a velikost ryb se nabízí několik velikostí, některé mají i speciálně tvarované drážkované zakončení, který zabrání opětovnému zaseknutí háčku. Háček vždy vyprošťujeme při napnutém vlasci. Plastové vyprošťovače nepoškozují malé háčky, a jsou tedy pro plavanou vhodnější než peán (příloha č.10).

4.8.2 Hloubkoměry

Jde o speciální závaží – kuželovitý korek s ouškem, do kterého se po provlečení vlasce zapíchne háček – díky kterému můžeme proměřit hloubku. Některé hloubkoměry mají tvar žabky uzavírající se na pružinu a připínající se na háček nebo olůvko. Lze použít i olůvko s bužírkou na očku, které napíchneme na háček.

V místech s kamenitým dnem se používají hloubkoměry protáhlé. Zde je totiž vysoké riziko uvíznutí zátěže mezi kameny.

Hmotnost hloubkoměrů se pohybuje od několika po několik desítek gramů. Největší se používají v místech s rychlým proudem, ale obecně jsou lepší malé hloubkoměry, které tolik neplaší ryby (příloha č.11).

4.8.3 Přípravky k vyvažování splávků

Jde o druh plováku s širokým límcem, který je vyvážený tak, že pokud je položený do vody, tak se neponoří ani nevynoří. Stabilizátor splávku umístíme do speciálního zářezu a na plovák klademe závaží, dokud se splávek neponoří.

Toto nářadí můžeme bohužel většinou použít pouze u splávků klasických s tenkým stabilizátorem.

S vyvážením splávku si poradíme i bez tohoto přípravku. Stačí zamáčknout nebo navléknout zátěž na kousek vlasce, který je připevněn k splávku. Poté ověříme ponoření splávku ve vysoké úzké nádobě plné vody. Je to však časově náročnější a nepohodlnější.

4.8.4 Zásobníky na návazce

Jde o výrobky z umělé hmoty a se speciální zarážkou, na kterou se navlékají smyčky návazce. Boky zásobníků jsou polepené pěnou, do které se zapíchne háček. Ještě lepší službu poskytují velké zásobníky (formát A4) s malými úchyty na obou hranách.

Je dobré mít připravené hotové návazce v dostatečném množství o různých průměrech vlasce a velikostech háčků (příloha č.5).

4.8.5 Rybářské sedačky

Rybářské sedačky na plavanou slouží jako úschovny rybářského náčiní a zároveň jako sedačky. Dolní část slouží na přechovávání většího nářadí, ta horní se skládá z množství přihrádek a šuplíků.

I ten nejnáročnější rybář si na našem trhu jistě vybere model, který poslouží k maximálnímu komfortu. Nabízí se i sedačky s kolečky pro lepší přemísťování, dále s úchyty pro vezírky nebo udice, s podstavci na nádobu s vodou, a také se speciálně nastavitelnými nožkami s velkou plochou umožňujícími umístění na jakémkoliv povrchu.

Zpočátku si pořizujeme obyčejnou sedačku, později ji můžeme vyměnit za lepší. Důležité je, aby se nám dobře a pohodlně sedělo, a abychom měli všechno po ruce, pak teprve se rybolov stává zábavou.

Rybářská plošinka může být součástí sedačky, nebo je zvlášť a sedačka je na ní. Vyrábí se z profilů a hliníkového plechu a její součástí jsou 4 nebo 6 nastavitelných nožiček umožňujících postavit plošinku téměř na jakémkoliv povrchu včetně bahnitých nebo svažujících se břehů. Po ověření stability si zde můžeme odložit koš, tašku s nářadím, nebo stoleček.

I plošinka nabízí množství dodatečných úchytů, např. na vezírky, rybářský slunečník, nádobu s návnadou atd. (příloha č.12).

4.8.6 **Vezírek**

Vezírek je pevná síťka z měkkého materiálu s drobnými očky a s kulatými, oblými, nebo pravouhlými výztuhami, které neustále udržují tvar celé sítě. Slouží k dočasnému uložení živých úlovků. Musí být dostatečně velký, aby ryby měly prostor na plavání, proto je jeho minimální průměr 40 cm a délka nejméně 1,5 m.

Ideální jsou však sítě ještě delší, protože pokud dosáhnou až na dno, kde je voda chladnější a lépe okysličená, vydrží ryby velmi dlouho. Šířka zase umožňuje pohodlné vkládání i větších ryb (příloha č.13).

4.8.7 **Podběráky**

Je to speciální síť připevněná na kovovém rámu okrouhlého nebo trojúhelníkového tvaru. Rám je přidělán k teleskopické nebo dělené násadě. Podběrák se používá k podchycení (podebrání) a vytažení ryby z vody a je nezbytnou součástí naší výbavy (příloha č.14).

V současné době jsou podběráky i vezírky konstrukčně řešeny tak, aby ryba při vracení zpět do vody nebyla poraněna.

4.8.8 **Krabičky na nástrahy**

Uzavřené krabičky na nástrahy slouží k přechovávání nástrah rostlinných, zatímco krabičky s miniaturními otvory uschovávají červy.

Vyrábí se většinou z umělé hmoty a musíme je udržet v nízké teplotě, přesto nejsou vhodné na dlouhodobé udržování nástrah.

K tomu lépe poslouží plátěné pytlíky naplněné pilinami. Pytlíky musí být stále pevně zavázány, aby nám červi neunikli (příloha č.15).

4.8.9 Umělohmotné nádoby na přípravu krmiva, rybářská síta

Velké misky, kbelíky s velkým průměrem a skládací nádoby z látky – ty všechny nám poslouží k míchání - jak složek návnad na sucho, tak ke smíchání hotové směsi s vodou.

Objem nádoby musí být dostatečně velký, abychom vše dobře promíchali. Promíchané a dobře navlhčené krmění přesejeme přes síto.

4.8.10 Rybářský prak

Krmění můžeme házet do vody jednoduše pomocí rukou, ale pokud nám jde o cílené vnazení na větší vzdálenost, je lepší využít rybářského praku.

Ten se skládá z košíku, gummy a vidliček vyrobených z hliníku nebo umělé hmoty. Nabízí se v několika velikostech, záleží na hmotnosti, druhu krmění a vzdálenosti vnazení. Rozdíl praků spočívá v délce a průměru speciálních silikonových gum, kterými jsou praky vybaveny (příloha č.16).

Ty největší se používají ke střílení koulí do dálky přes 20 metrů.

5. NÁSTRAHY

Nástraha je všechno to, co se napichuje na háček, k dispozici je jich rozmanitý výběr, občas ryba reaguje i na prázdný háček. Každý rybář si vybírá nástrahy spíše podle vlastních zkušeností a podle aktuální chuti ryb, které se musí přizpůsobovat, proto je vhodné nosit si s sebou více druhů.

Mezi zakázané nástrahy patří veškerá hájená fauna a všechna její vývojová stádia - tedy žáby, škeble, velevruby, raci, mihule a perlodka říční.

Nástraha může být rostlinného nebo živočišného původu. U nás jsou ryby převážně masožravé, proto jednoznačně vítězí lov ryb na nástrahu živočišnou. Navíc ta rostlinná nevydrží dlouho na háčku. To ale neznamená, že máme rostlinné nástrahy naprosto vyškrtnout. Například u plotic je velmi oblíbené konopné semínko, v zimě ryby nepohrdnou ani pařenou houskou.

5.1 Nástrahy rostlinného původu

Patří sem brambor, různé typy těsta, těstoviny, kukuřice, hrách, kroupy, třešně, chléb, houska, vařená mrkev, konopná semínka atd.

Rostlinné nástrahy jsou zásobárnou rostlinných bílkovin a cukrů. Na přírodním lovišti ryby tyto nástrahy obvykle neznají, ale poměrně snadno si zvyknou, přesto je třeba přidávat k nim ještě vnadidlo, což při lovu na přirozené nástrahy není často ani potřeba.

Výběr rostlinných nástrah je velmi rozmanitý, přednost však dáváme tužším typům, protože ty křehké, jak již bylo zmíněno, často padají z háčku.

Skladujeme je stejně jako běžné potraviny.

5.2 Nástrahy živočišného původu

Nejpopulárnější rybářskou nástrahou jsou bílí červi. Jedná se o larvy much, převážně masařek. Hodí se pro téměř všechny druhy ryb, které jsou u nás, dokonce i pro některé dravce.

Říká se jim bílí červi, ale k dispozici jsou celé škály barev, které získávají barvením potravy.

Červa nastražujeme na háček za jeho silnější konec, pokud ale nejsme schopni po záběru zaseknout, navlékneme jej po celé délce háčku.

Na bílé červy nejčastěji ulovíme plotice, skaláky, perlíny a tlouště. Stojíme-li o větší úlovky, volíme jako nástrahu žížalu. Můžeme ji napíchnout buď jen uprostřed, aby ve vodě působila přirozeně, nebo ji propíchnout na vícekrát, aby se nám lépe dařilo zaseknout. Další oblíbenou nástrahou při plavané, obzvláště na cejny, jsou hnojáčci.

Pokud ryby nechtějí brát, pokusíme se dosáhnout úlovku použitím larev pakomára, tzv. patentek.

6. NÁVNADY A VNADĚNÍ

Vnadění je to, co se hází do vody, aby se ryba přilákala k danému místu, a tak se snadněji lovila. Vnaděním je možné také lákat ryby do určité hloubky.

6.1 Složky krmení

6.1.1 Nosič (strouhanka, kukuřičný šrot, přesátá hlína, máčený chléb)

Jde o podstatnou složku krmení, která zaručuje lepivost a vzlínavost. Právě díky těmto vlastnostem se krmení drží pohromadě a dostane se na zvolené místo vcelku.

6.1.2 Chuťová a pachová složka (éterické oleje, koření, sůl, cukr)

Tyto složky přitahují ryby. Dají se koupit již hotové posilovače, které jsou na výběr podle druhů ryb, které lákají. Další možností jsou různá koření a potraviny, které běžně užíváme v kuchyni – například anýz, badyán, kakao, maggi, kari, koryandr, vanilka atd.

6.1.3 Živá složka (červi, žížaly, patentky)

Donedávna bylo zakázáno užívat jako živou složku bílé červy, povolovali se pouze výjimečně při sportovním rybaření. Živá složka se přidává až těsně před lovem a je obvykle tou nejdůležitější částí krmení.

6.1.4 Udržovací složka (vařená kukuřice, kroupy, těstoviny, semena, konopí)

Její hlavním úkolem je udržet ryby na zakrmeném místě. V minulosti se této složce říkalo zarážka. Většina udržovacích složek se dá použít i jako nástraha.

6.1.5 Pomocné látky (říční písek, jemný štěrk, hlína, barevné pudry, lepidla)

Tyto látky upravují vlastnosti návnady. Také se užívají k zatížení návnady, či naopak jejímu odlehčení. Žluté nebo červené pudry vytváří světlý mrak na hladině, přitahují oukleje, a tak není nutné používat příliš krmení. Tmavé pudry se uplatňují při lovu na dně. Světlé krmení pak díky těmto pudrům splývá s dnem a neodrazuje ani opatrné druhy ryb. Vytváří také tmavý zákal, kde se ryby cítí bezpečně. Výjimečně se u dna užívá i pudrů světlých. Vznikají pak světlá místa, kam se menší ryby ze strachu před predátory bojí plout, a u krmení se tak drží pouze větší kousky.

6.2 Příprava krmení

Návnadu (krmení) musíme nejdříve důkladně připravit. Při přípravě dbáme na čistotu nádob, ale i rukou. Pozor na mýdla, repelenty, ale také na tabák.

Suché krmení postupně zvlhčujeme, dokud nevznikne blátivá hmota. Jeden litr vody odpovídá asi 0,5 kg krmení. Správně připravená návnada je kyprá a pružná, nesmí obsahovat hrudky. Při silnějším stisknutí vytváří koule. Ty pak házíme na zvolené místo. Nejdříve větší množství, pak se už jen postupně přikrmuje.

Směs pro mělkou vodu se má rozpadat hned po dopadu na hladinu, směs na hloubku musí naopak klesat v celku a rozpadat se až nade dnem, vnašení do proudu by mělo zůstat pohromadě i po dopadu na dno. Při přípravě vlastního krmení musíme tedy správně zvolit jednotlivé složky a uvažovat nad jejich vlastnostmi. Některé totiž lepší, jiné nikoliv, jedny plavou, druhé naopak, atd.

Před vnašením necháme směs chvíli odležet, aby se jednotlivé chutě a vůně spojily. Pro zakrmování na delší vzdálenost používáme praky.

6.3 Množství krmení

Množství jednotlivých složek závisí na tom, kolik krmení bude potřeba. Na rybník stačí na jedno odpoledne asi tři kilogramy suché směsi, tedy směsi před přidáním vody. Hluboká tekoucí voda vyžaduje zhruba dvojnásobné množství, stojatá voda zakrmovat téměř nepotřebuje, nespotřebujeme tedy více jak jedno kilo.

Množství je ovlivněno i řadou vnějších podmínek. Například pokud je nízká teplota vody, sníží se aktivita ryb, a ty pak pomaleji tráví - potom nám stačí méně krmení. Velký vliv má také prudká změna počasí, přílišná průzračnost a čistota vody, atd.

6.4 Krátkodobé vnaďení

Uplatňujeme jej většinou během jednodenních výprav bezprostředně před lovem nebo během něj. Jeho cílem je přilákání ryb a udržení na místě co nejdéle. Pokud je krmíme intenzivně, mohou se udržet na jednom místě až několik hodin.

Návnadu házíme do vody v časových odstupech. Před zahájením lovu hodíme zhruba 20 až 40 % připravené směsi pomocí utvořených koulí o velikosti pomeranče. Během lovu již přivnaďujeme koulemi menšími. Když ryby dobře berou, vnaďíme častěji (zhruba po 15 až 30 minutách) a po menších částech.

Dále vnaďíme v kritických okamžicích, např. když táhneme velkou rybu, nebo se nám úlovek utrhl. Při těchto situacích totiž můžeme vyplašit celé hejno ryb a řádným vnaďením je udržíme na lovišti.

6.5 Dlouhodobé vnaďení

Je potřebné všude tam, kde vnaďení těsně před lovem ryby nepřivábí, a bez několikadenního zakrmování nechytíme jedinou rybu. Je účinné zejména na stojatých vodách. Nepoužívají se sypké vícesložkové směsi, ale spíše proteinové kuličky, kukuřice, hrách, brambory, pšenice, kroupy nebo konopí.

Stačí místo zakrmovat jednou denně, ale pravidelně ve stejném čase. Porce jsou podstatně menší než u krmení krátkodobého, návnadu klademe na dno v prostoru několika čtverečních metrů. Dobré je vnaďit na několika místech najednou. Měla by se od sebe lišit hloubkou a druhem dna. Po několika dnech zjistíme, které místo bude nejlepší.

Výběr místa zakrmení

Na výběr místa má vliv hloubka, tvar a druh dna, umístění rostlin a složení proudu.

7. ZPŮSOBY LOVU NA PLAVANOU

Plavaná patří mezi nejpropracovanější a nejmodernější druhy rybaření.

7.1 Lov s udicí bez navijáku

Hlavní výhodou této udice je její jednoduchost, perfektně tedy poslouží i rybářům, kteří mají prut poprvé v ruce. Pomocí této techniky se začínající rybář naučí pracovat se splávkem a postupně zdolávat menší i větší ryby. Právě touto technikou by měl každý začít, a teprve až ji bude dokonale ovládat, tedy zvládne krmit na jedno místo, vést splávek, lovit ve správné hloubce, používat vhodnou udici, včas a přiměřeně zasekávat a zdolat zaseknutou rybu, tak může pokračovat v dalších a složitějších technikách. Ideální rozestavení pro lov ryb udicí ukazuje příloha č.17.

Lovíme takto ryby menší hmotnosti. Její krátký dosah totiž nevyklučuje úniky větších ryb.

7.1.1 Příprava sestavy

Ještě před odchodem k vodě si doma připravujeme sestavu. Ta se u udice bez navijáku skládá z háčku, vlasce, zátěže a splávku.

Po její přípravě ji navineme na speciální plastový zásobník, tzv. „kostřičku“, chránící vlasce a splávek před poškozením (příloha č.18).

Doporučuje se připravit si sestav několik. Pokud se nám vlasce zamotá, máme pak hned náhradu, a také teprve na místě se rozhodujeme, která zátěž je nejvhodnější, proto je lepší mít na každé sestavě jinou.

Začneme tedy výběrem vhodného průměru vlasce a návazce. Musíme zhodnotit podmínky na lovišti (průzračnost vody, četnost překážek, hloubka, intenzita krmení, atd.), velikost lovených ryb, odolnost a pevnost užitého prutu, velikost háčku, atd.

Pevnost hlavního vlasce se pohybuje v rozmezí 0,8 až 3 kg, což odpovídá průměru 0,08 až 0,18 mm. Pokud máme prut s jemnou špičkou, nebo jej spojíme s vhodným amortizérem, můžeme užít i vlasce tenčí. U špiček tuhých, nebo amortizérů určených k lovu velkých ryb, musí být vlasce velmi pevný.

7.1.2 **Vyvážení sestavy**

Splávek navlékneme na hlavní vlasec a poté jej pomocí přípravku k vyvažování vyvažujeme, abychom získali potřebné ponoření splávku. Po této činnosti připevníme pomocí dolní smyčky připravený návazec, který je také zakončen smyčkou.

Další vyvažování probíhá přímo na místě před nebo během lovu, protože na správné ponoření má vliv i nástraha a další vnější podmínky jako je vítr, déšť, proud, atd.

Správně vyvážený splávek ovlivňuje perfektní signalizaci záběrů, a tím i úspěšnost celého lovu.

7.1.3 **Upravení délky plné sestavy**

U krátkých udic, které držíme v jedné ruce, se sestava měří od místa uchopení prutu až ke konci špičky. Pokud je špička lehce ohnutá, musí být sestava kratší než prut minimálně o deset a maximálně o čtyřicet centimetrů. To zaručuje pohodlný rybolov, ryba totiž ohýbá špičku tak, že je zhruba v dosahu ruky.

Dlouhé pruty se drží oběma rukama a jsou silnější, můžeme jimi tedy lovit podstatně větší ryby. Rozdíl mezi délkou prutu a délkou sestavy je vzhledem k ohebnosti prutu až jeden metr.

Poslední úprava délky se provádí až během lovu podle pohodlí při vytahování ryb. Ryba se po zvednutí z vody musí nacházet v dolní části prutu. Z toho logicky vyplývá, že čím menší ryby, tím delší musí být sestava.

Shrneme-li to, každá sestava odpovídá určité délce prutu, nemůžeme ji tedy navázat na libovolný prut bez odpovídajících úprav.

7.1.4 **Montáž topu s amortizérem**

Duté špičky mívají často menší průměr než je průměr potřebné gummy. Každá špička má však určitou sbíhavost, a pokud kousek uřízneme, získáme potřebný otvor. Těžko poznáme, jak velký kus je třeba odříznout, takže řežeme po malých kouscích, dokud se otvor nezvětší o 0,2 až 0,3 mm oproti průměru protahované gummy.

Po zkrácení špičky vybereme vhodnou teflonovou koncovku (příloha č.19). Ta by měla na špičce držet i bez přilepení. Při poškození ji pak lze snadno vyměnit. Pomocí struny nebo vlasce protáhneme amortizér potřebným počtem dílů. Dole ho uchytíme pomocí speciální kostry.

Na špičce navážeme na amortizér speciální koncovku pro uchycení udičky a poté jej pomocí kostry vhodně napneme.

Během lovu je potřeba amortizér občas zkontrolovat, zda není poškozen.

7.1.5. Měření dna

Po příchodu na loviště změříme jeho hloubku na několika místech, a tak zjistíme jeho charakter a můžeme se rozhodnout, zda budeme lovit právě tady.

K měření dna používáme závaží, které připevníme k sestavě. Jeho hmotnost je závislá na rychlosti proudu. Na stojatých vodách si vystačíme s několikagramovými hloubkoměry, naopak v rychlém proudu používáme až padesátigramové.

Hloubkoměr spouštíme do vody pomalu a opatrně, aby prudkým dopadnutím na dno zbytečně nepoplašil ryby. Po spuštění napneme vlasec. Pokud je vzdálenost měření větší než délka prutu, spouštíme hloubkoměr do vody kyvadlově. Vlasec nenapínáme, ale necháme splávek, aby jej napjal sám. V rychlém proudu musíme být velice pozorní a nesmíme propásnout správný okamžik, protože proud nám splávek unáší. Toto měření nebývá příliš přesné. Měření provádíme po celé šířce loviště v dosahu udice.

Měření dna nám poskytuje mnoho informací. Poznáme skladbu hloubek, rozmístění rostlinstva a překážek, místa prohlubní a svážení dna a také jeho tvrdost.

Časem se naučíme rozpoznat kamenité dno od štěrkového, nebo hlinité od písčitého. Díky těmto informacím si můžeme stanovit místa, kde se zdržují ryby, nebo kam se lehce na návnadu přivábí.

Po zjištění podmínek nastavíme splávek na odpovídající hloubku. Je vhodné označit si na prutu stanovenou polohu, kdyby se splávek posunul, nebo pokud často měníme jeho polohu.

7.1.6 Lov na tekoucích vodách

Lov na tekoucích vodách bývá pro svoji rozmanitost velmi vyhledávaný a často mu dáváme přednost před lovem na vodách stojatých. Pokud si vybereme místo s výrazným průtokem vody, sestavujeme rybářské sestavy jinak, než na místech klidných se stojatým proudem.

Lov drobných ryb blízko břehu

Mezi drobné ryby patří oukleje, jelci, plotice a hrouzci.

Hlavní zásady lovu, tedy neustále napjatý vlasce mezi špičkou a splávkem, aktivní vedení nástrahy a okamžité zaseknutí, zůstávají samozřejmě nezměněny.

Pro tento lov používáme poměrně krátké, lehké a tuhé udice (ouklejové biče), nejtenčí vlasce a malé háčky. Rybářské sestavy sestavujeme obdobně jako ty pro stojaté vody, ale doporučuje se použít větší zatížení a okrouhlejší splávky. Při bezvětří a lovu těsně pod hladinou stačí 0,5 gramový splávek, při špatném počasí nebo při lovu u dna zvýšíme zátěž až na 1 g.

Při lovu v malé hloubce zpomalujeme splývání sestavy občasným jemným přidržením, během kterého se zvedá nástraha, a provokuje tak ryby k záběrům. Volně splývající nástraha je mnohem lépe ulovitelná.

Jestliže oukleje zabírají jen slabě, musíme zasekávat okamžitě, a to i po nepatrném pohybu splávku. Pokud se ovšem vrhají na nástrahu ihned po nahození, můžeme zasekávat až po napočítání do tří, aniž bychom se ohlíželi na pohyb splávku.

Ouklejovým bičem můžeme u dna lovit i další drobné rybky, např. hrouzky. Hloubku nastavíme tak, aby závaží plavalo těsně nade dnem a nástraha s ním byla často v kontaktu.

Lov na plavanou u dna

Volné splývání sestavy není příliš účinná metoda. Nástraha plyne s proudem, nebo se sune po dně či kousek nad ním velmi rychle, a v místě vnašení pak zůstane jen chvíli. Navíc ryby sbírající potravu u dna reagují na nepřidržovanou nástrahu jen velmi slabě. Návazec není napnutý, a tak část záběrů není vůbec signalizována.

Proto je mnohem účinnější plavaná s přidržováním. Základní výhodou je neustálá kontrola prudkosti splývání nástrahy s možností jejího zastavení, nebo přizvednutí. Sestava má neustále napjatý vlasec, všechny záběry jsou tak dobře signalizovány. Díky napnutému vlasci můžeme i lépe zaseknout rybu.

Vzdálenost vedení sestavy musí být stejná, nebo jen o málo větší než je délka prutu. Používáme tedy ty nejdelší pruty. Ty musí být lehké a velmi tuhé – téměř bez pružnosti. Ideální je prut skládací (dělička), protože při tomto způsobu lovu se většinou využívá gumového amortizéru a zkrácené sestavy, která zaručuje přesné vedení nástrahy.

Nástrahu můžeme nabídnout několika způsoby, které vyžadují různé zatížení. Na zatížení má opět vliv i hloubka loviště a rychlost proudu. Při této metodě můžeme očekávat větší úlovky v podobě kaprů, parem a cejnů.

7.2 Lov s navijákem

Díky udici s navijákem má udice větší rozsah uplatnění a máme šanci ulovit ryby, které by se nám na udici bez navijáku ulovit nepodařilo.

Vzhledem ke způsobu lovu, hloubce vody, způsobu nabídnutí nástrahy rozlišujeme několik technik, ale nebudeme je zde všechny vyjmenovávat, spíše se budeme soustředit na zvláštnosti týkající se náradí a techniky lovu.

Rybáři nejčastěji využívají typický prut s očky, který je dlouhý 3 až 5 metrů a je vybaven malým navijákem s pevnou cívkou, středně silným vlascem a několikagramovým splávkem. I když se tato sestava využívá téměř na všech lovištích, není tato univerzální metoda příliš účinná, a každý rybář by měl znát i speciální náradí.

7.2.1 Lov na velkou vzdálenost

Dále od břehu lze lovit větší a opatrnější ryby. Vyskytují se tu ale i ostatní ryby – pokud jsou zde pro ně lepší podmínky.

Pro lov na stojatých vodách potřebujeme prut na dlouhou vzdálenost, naviják s pevnou cívkou se silným převodem, konstrukci umožňující dlouhá nahození a sestavu nazývanou anglickou – se speciálním vzdálenostním splávkem, který perfektně signalizuje záběry, a díky svému tvaru střely dobře létá vzduchem. Klouzavé anglické

splávky se volně pohybují po vlasci a hloubka se nastavuje pomocí bavlněné zarážky, která se posunuje po vlasci.

Tento splávek je vhodný také pro lov ryb ve sloupci, tzv. „propad“. V tomto případě je všechna zátěž součástí splávku, nebo těsně pod splávkem, a nástraha háčkem volně propadává sloupcem.

Pozornost věnujeme také zatížení soupravy, protože právě to rozhoduje o správném letu a odpovídajícím klesání nástrahy. Zátěž volíme dle typu loviště.

7.2.1.1 Výběr vlasce

Na výběr vlasce má vliv hmotnost zatížení sestavy, včetně zátěže splávku. Pokud lovíme prutem na dálku s náhozovou hmotností do 20 gramů, můžeme použít tenčí a méně pevnější vlasce, ale musíme sestavu vybavit střelovým návazcem odpovídající síly. Sestavu vybavenou tímto návazcem můžeme nahazovat mnohem dynamičtěji než sestavu typovou, brání totiž přetržení sestavy, ale stále musíme brát ohled na pevnost prutu.

Maximální průměr hlavního vlasce nebo střelového návazce by neměl být větší než 0,20 mm s ohledem na nevelká očka, která kladou silnému vlasci velký odpor.

Dalším kritériem pro výběr vlasce je kromě zátěže také hmotnost lovených ryb. Udice na dálku se nehodí na lov příliš velkých ryb. Ideální je tedy opět vlasec zhruba 0,20 mm s návazcem o průměru 0,16 a o pevnosti do 3 kg. Na cejny, karase, malé kapry, ale i jeseně a tluuště, si vystačíme s návazci o průměru 0,12 – 0,14 mm.

7.2.1.2 Měření hloubky

Před měřením hloubky pomocí splávkové udice se sestavou na dálku musíme nejprve sestavu dostatečně zatížit (doporučuje se brok 0,08 g), poté nastavíme hloubku a nahodíme sestavu na místo měření. Pokud splávek zmizí pod vodou, je nastavená hloubka příliš malá, a je třeba ji postupně zvyšovat a čekat, až se splávek vynoří. Je nutné zvolit postupné měření, protože splávek zůstane vynořen i ve chvíli, kdy je nastavená hloubka větší než hloubka loviště.

Pokud potřebujeme změřit hloubku na vodách, které jsou hlubší než délka prutu, musíme zaměnit pevný waggler za pohyblivý. Poté postupujeme stejným způsobem.

Při měření se doporučuje sundat návazec s háčkem, protože ten se bez nástrahy lehce zachycuje. Tato metoda se hodí výhradně pro lov na stojatých vodách.

Lepším způsobem měření je použití dostatečně dlouhé udice s očky s velkým a dobře viditelným soudkovitým splávkem a ponořovat jej pomocí slzičky.

Na stojaté vodě se měří stejným způsobem jako s prutem na dálku, ale splávek reaguje mnohem čitelněji.

Na vodě tekoucí sestavu nahodíme, uvolníme vlasec a sledujeme splávek. Při příliš malé hloubce splávek klesá pod hladinu, při příliš velké hloubce plave položený na hladině, a pak se pomalu potápí. Pokud je hloubka nastavená správně, splávek se na chvíli staví kolmo, a poté se znovu potápí.

Po prozkoumání tímto způsobem musíme nastavit správnou hloubku na prutu na dálku, kterým budeme lovit, podle udice, kterou jsme pro měření užívali.

7.2.1.3 Lov na stojatých a pomalu tekoucích vodách

Po nahození udice a jejím odložení na připravené podpěrky můžeme v podstatě v klidu čekat na záběr. Musíme ale ohlídat, aby na ponořeném vlasci mezi špičkou a splávkem nebyl příliš velký průvės. Doporučuje se chvílemi sestavu potáhnout a pootočit navijákem, ale nesundávat prut z podpěrek. Tímto potahováním také trochu pohybuje nástrahou, což kladně ovlivňuje záběry. Pokud se sestava ocitne mimo pole vábení, přehodíme ji.

Záběr zpravidla poznáme podle částečného či úplného ponoření splávku, občas i dle pomalého bočního pohybu bez ponoření.

U sestavy s pohyblivým splávkem se waggler občas ponoří, někdy sebou trhá nebo se ponoří, či se dokonce otočí na bok.

Lovíme-li na malou nástrahu, musíme zasekávat okamžitě, v případě velké nástrahy dámě rybě čas nástrahu pevně uchopit.

Začátečníci by měli mít nastavenou brzdu navijáku na menší sílu přibrzdování, než je pevnost návazce.

Vekou rybu postupně potahujeme prutem, následně jej rychle uvolníme a volné části navineme na naviják. Rybu vytahujeme podběrákem nebo rukou. Při vytahování jsme velmi opatrní, neboť hrozí přetržení návazce.

7.2.2. Boloňská metoda

Tato metoda se používá při lovení ve velkých proudech a ve velkých hloubkách, waggler totiž není pro tato loviště příliš vhodný. Při lovu na řece se užívají spíše splávky uchycené dvoubodově (pomocí dvou igelitových nebo silikonových trubiček). Tyto splávky mají prodloužený korpus bez anténky a nemají vlastní zatížení.

Pro tuto metodu používáme boloňský prut. Jde o prut dlouhý a lehký, s akcí ve špičce. Je vybaven očky, navijákem s pevnou cívkou a sestavou se splávkem. Mívá délku až 8 metrů, to dovoluje užití pevného splávku i v hlubokých místech, a zároveň umožňuje lepší kontrolu sestavy a likvidování průvėsů na vlasci.

8. ZÁVĚR

Každý vedoucí kroužku je zároveň i vychovatelem, přítelem, rádcem a vzorem svěřeného dítěte. Získáváme jeho důvěru, kterou nesmíme zklamat. Každé naše zakopnutí může ovlivnit dětskou duši na celý život, a na to bychom nikdy neměli zapomínat.

Můžeme být skvělými rybáři, ale pokud nejsme schopni vcítit se a pochopit dětský svět, nemá naše práce smysl. Kromě svých zkušeností a dovedností musíme do této práce vložit především srdce.

9. POUŽITÁ LITERATURA

POUPĚ, J. a kolektiv (1984): Naučme se rybařit, ČRS – Praha 1984.

MALACH, J. (2002): Obecná pedagogika, Ostrava – OU 2002.

HÁJEK, B. a kolektiv (2004): Děti, vedoucí, volný čas, IDM MŠMT- Praha 2004.

PÁVKOVÁ, J. a kolektiv (2002): Pedagogika volného času, Portál - Praha 2002.

KOLENDOWICZ, J., ZALEWSKI, T. (1997): Wędkarstwo gruntowe, Warszawa.

10. PŘÍLOHY

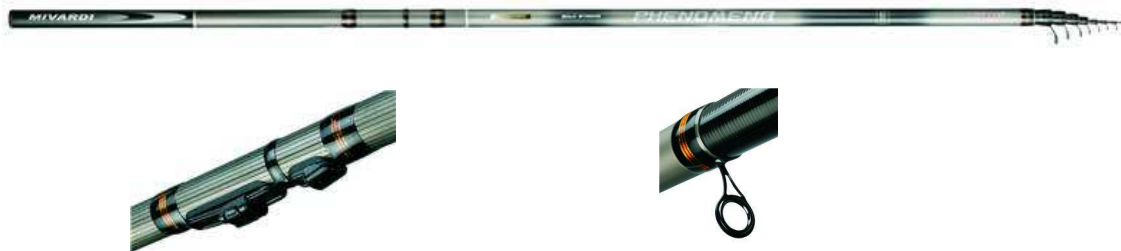
Příloha č.1 – teleskopický prut bez oček – bič.

Příloha č.2 – dělicí pruty – děličky.

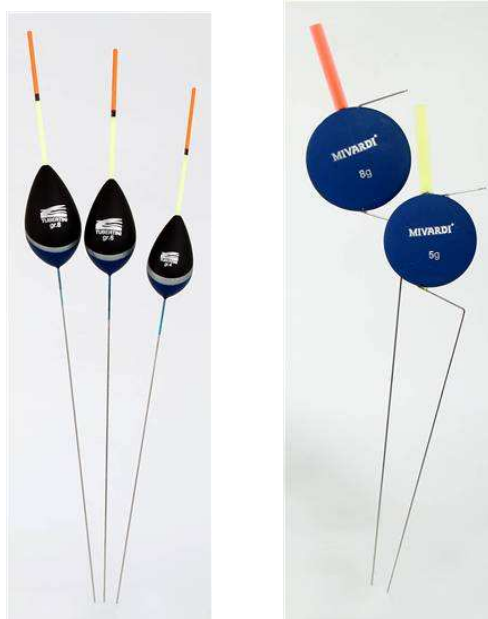
Příloha č.3 – odhozový prut.

Příloha č.4 – teleskopický prut s očky – boloňka.

Příloha č.5 – zásobník na návazce.

Příloha č.6 – ukázka splávků na plavanou.

Příloha č.7 – zátěž.

Příloha č.8 – amortizér.

Příloha č.9 – zarážka.

Příloha č.10 – vyprošťovač háčků.

Příloha č.11 – hloubkoměr.

Příloha č.12 – sedačka na plavanou - soutěžní.

Příloha č.13 – vezírek.

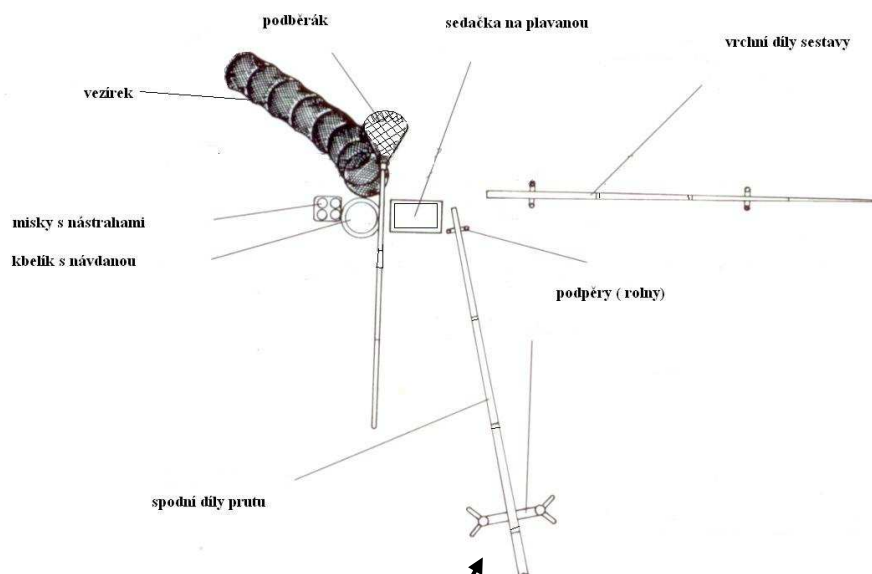
Příloha č.14 – podběrák.

Příloha č.15 – plátěný sáček na červy.

Příloha č.16 – prak.

Příloha č.17 – rozestavení stanoviště .

Detail podpěry – rolna.

Příloha č.18 – plastový zásobník.

Příloha č.19 – teflonová koncovka.